

[MottakerNavn]
[Adresse]
[PostNr] [Poststed]

Trondheim, 29.05.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/7063

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2020/2021

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir Miljødirektoratet med dette fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på til sammen fem brunbjørner. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. oktober 2020. For gaupe gir direktoratet en kvote for betinget skadefelling til fylkesmennene i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 i henhold til tabell 1. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. februar 2021.

I regioner der de nasjonale bestandsmålene for de ulike artene er nådd, eller der det ikke er fastsatt nasjonalt bestandsmål for arten, kan kvote for betinget skadefelling vedtas av rovviltnemnden i regionen. Kvote for betinget skadefelling er et tiltak for å avhjelpe akutte skadesituasjoner i beitesesongen.

I regioner der de regionale bestandsmålene ikke er oppnådd ligger myndigheten til å vurdere kvote for betinget skadefelling hos Miljødirektoratet. For gaupe er bestandsmålet ikke oppnådd i rovviltregion 4, 5, 7 og 8, og for bjørn er bestandsmålet ikke oppnådd i region 6, 7 og 8.

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra Rovviltnemndene i region 4 og 5, der nemndene ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på én gaupe i sin respektive region. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 01.06.2020 t.o.m. 15.02.2021. Tall i parentes for region 8 angir fastsatt mål for antall familiegrupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ynglinger)	Snitt 2017-2019 (ynglinger) ¹	Kvote for betinget skadefelling
Region 8-Troms og Finnmark (inkl. samarbeidsområdet i region 7)	10 (4)	5 (0,7)	5
Region 7-Nordland	10	6,7	4
Region 5-Hedmark	10	7,6	1
Region 4-Oslo, Akershus og Østfold	6	1,3	1

1) Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019 (NINA rapport 1679). Ny rapport ventes fra Rovdata i begynnelsen av juni 2020.

Rovviltnemda i Region 7, Nordland anbefaler at Miljødirektoratet gir Fylkesmannen i Nordland handlingsrom til å iverksette skadefelling av bjørn og gaupe. Direktoratet har også fått tilråding fra region 6 om betinget skadefelling av bjørn. Nemnda anbefaler en kvote på fire bjørner for regionen.

Direktoratet har vurdert det som hensiktsmessig å fastsette en samlet kvote for rovviltregionene 6, 7 og 8 på totalt fem bjørner.

Der kvote er tildelt flere fylker forutsettes det nødvendig koordinering mellom fylkesmennene. Dette er særlig viktig i de tilfeller hvor det kun gjenstår en fellingstillatelse i området. Vedtak og felte individer skal uten opphold registreres i henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og Rovbase. Betingede fellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig.

Generelt

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Stortinget vedtok gjennom rovviltforliket i 2011, Representantforslag 163 S (2010-2011), at bestandsmålet på brunbjørn skulle endres fra 15 til 13 årlige ynglinger nasjonalt.

Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Vi viser videre til brev fra Rovdata datert 15. mai 2020 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, ulv og brunbjørn. Av brevet fremgår det for hvilke arter og regioner det nasjonale målet om antall ynglinger er nådd.

Direktoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. rovviltforskriften § 13. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. I disse tilfellene er det et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning.

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som brunbjørn og gaupe påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på

dette grunnlag fastsatt kvote for betinget skadefelling for brunbjørn og gaupe som kan iverksettes av fylkesmennene etter en konkret vurdering jf. rovviltforskriften § 9. Fylkesmannen skal i hvert enkelt tilfelle gjøre en vurdering av om felling er nødvendig sett i forhold til vilkårene i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. § 1 og § 6.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i regionene.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse. Vedtaket gjelder kvote for betinget skadefelling og det er ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Direktoratet anser derfor ikke § 11 som relevant i saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)

Vedtaket etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom. Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. (...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 13 (Miljødirektoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):

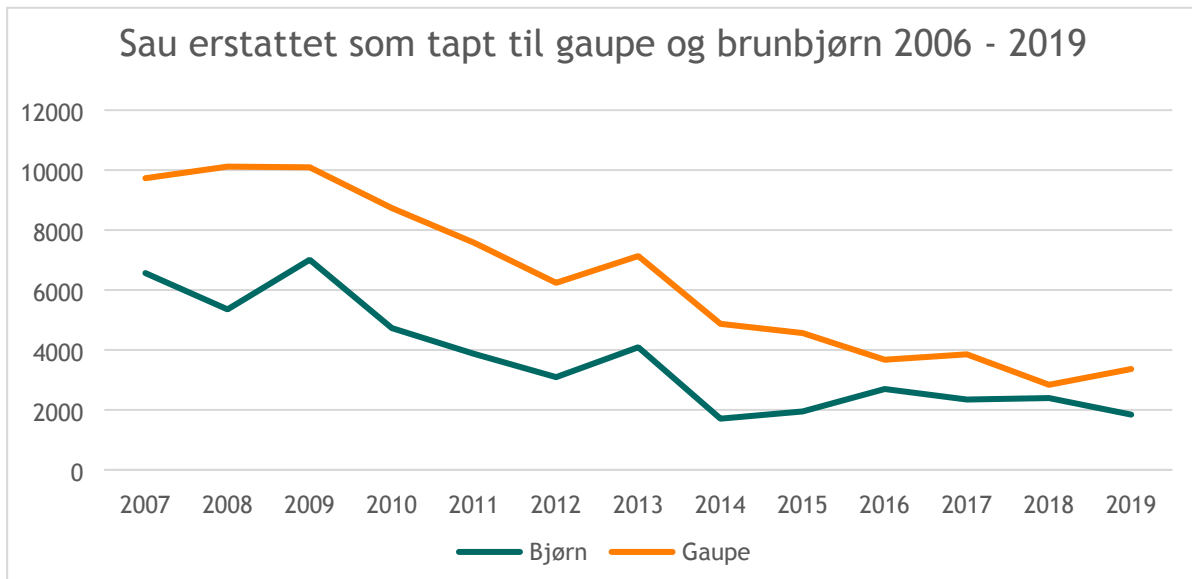
Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (...)

Vurdering av skadepotensialet på husdyr og tamrein

Det ble for perioden 1.4.2019 til 1.4.2020 påvist (dokumentert og antatt) 225 sau og lam og 236 rein drept eller skadet av gaupe. Skadene av gaupe fordeler seg relativt jevnt utover, og de er både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for gaupe. I noen få områder ser vi også noe konsentrasjon av påviste skader til gaupe. Det er etter 1.4.2020 påvist 81 rein og 3 sau drept eller skadet av gaupe.

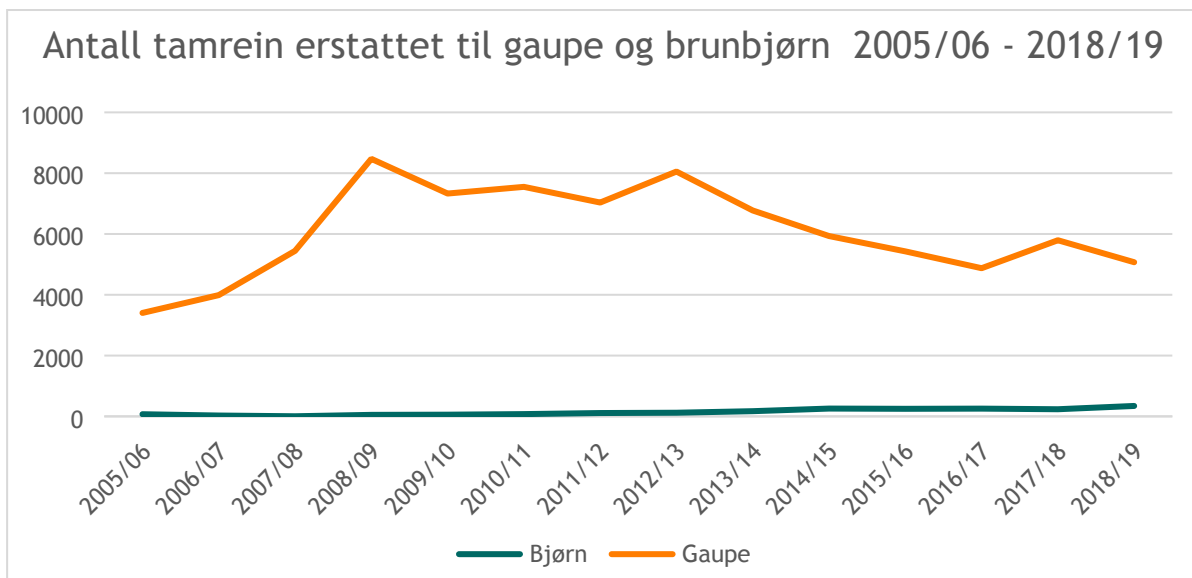
Det ble for perioden 1.4.2019 til 1.4.2020 påvist 1 rein og 348 sau og lam drept eller skadet av brunbjørn. Skadene er registrert både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for brunbjørn. Skadene forvoldt av brunbjørn er i større grad konsentrert til enkelte skadeområder, der det er påvist til dels mange skader i samme beiteområde. Det er etter 1.4.2020 påvist 6 rein drept eller skadet av brunbjørn.

I 2019 ble det erstattet rundt 17 476 sau og lam som tapt til fredet rovvilt i Norge, og det er utbetalt litt over 44 millioner kroner i erstatning. Det er mottatt noen klagesaker som er under behandling, dermed vil det kunne bli mindre justeringer av tallene i forbindelse med denne behandlingen. Tapet er på om lag samme nivå som i 2018, og trenden i antall erstattede sau og lam har vært nedadgående de siste ti årene (Figur 1). Antall sau og lam erstattet som drept av brunbjørn og gaupe følger den generelle trenden det siste tiåret, men med svingninger mellom årene.

Figur 1: Sau erstattet som drept av gaupe og brunbjørn 2007-2019.

Antall erstattet rein reindriftsåret 2018/2019 var rundt 17 748 rein, noe færre enn året før. Selv om antallet varierer noe fra år til år, viser en oppsummering av erstatningsoppkjøret at tap av rein til rovvilt har vært forholdsvis stabilt de senere årene, og vi ser ikke en nedadgående trend slik vi har sett for sau (Figur 2). Totalt ble det utbetalt ca. 80 millioner kroner i erstatning for tapte dyr reindriftsår 2018/2019.

Figur 2: Tamrein erstattet som drept av gaupe og brunbjørn 2005/06 - 2018/19. Kilde: Rovbase.no

Vurdering av bestandssituasjonen for brunbjørn og gaupe

Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8.

Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3, rapport fra Rovdata datert 15. mai 2020 vedrørende bestandsstatus for gaupe, jerv, brunbjørn og ulv, og nærmere beskrivelser i dette vedtaket.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor vi ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Direktoratet legger til grunn at de regionale rovviltnemndene med sin geografiske differensiering skal ivareta de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Dette vedtaket gjelder for arter som er under det regionale bestandsmålet i de aktuelle regionene. Følgelig er det et overordnet ønske om at bestanden av vedkommende art skal økes fra dagens situasjon i regionene som er omfattet av vedtaket. Det er variasjon mellom områdene og artene i forhold til hvor nær bestandsmålet en befinner seg.

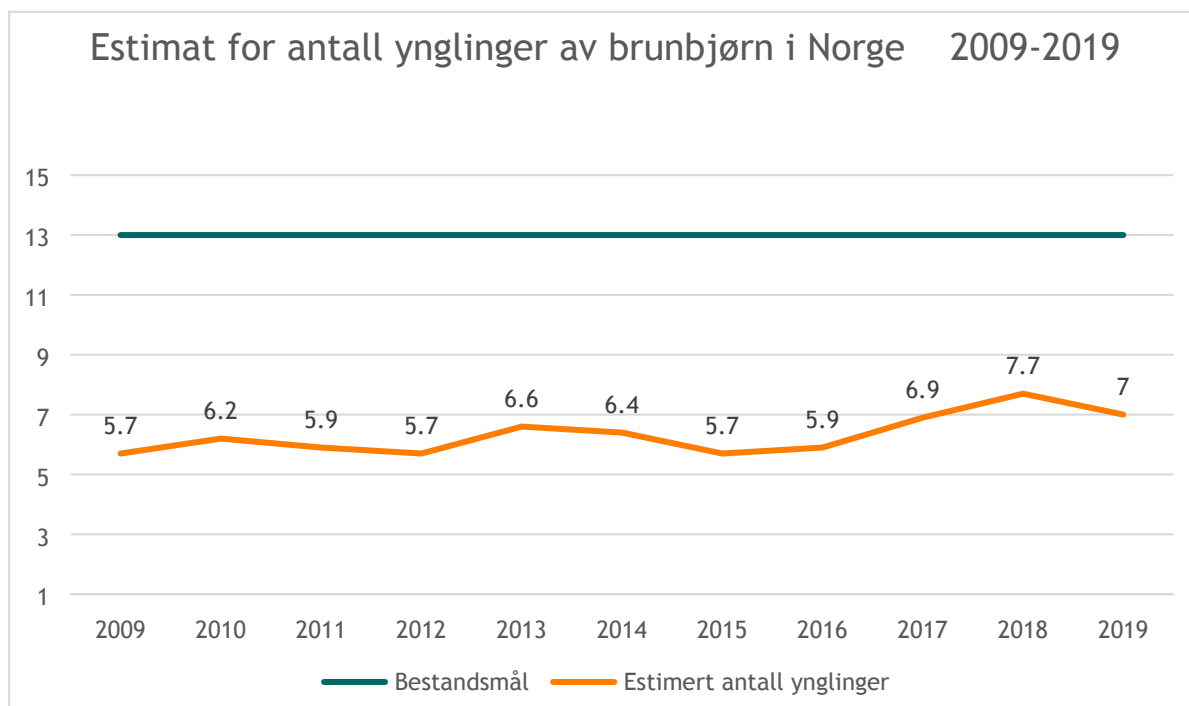
Hunndyr og spesielt hunndyr med unger er særlig viktige for å oppnå/nærme seg bestandsmålet. Miljødirektoratet har av den grunn funnet å unnta hunndyr med unger fra denne tillatelsen. Det er viktig at fylkesmennene vurderer og vektlegger eventuell risiko for at det skadevoldende individet er ett hunndyr i vurderingene av om felling skal iverksettes.

Nærmere om bestandssituasjonen for brunbjørn:

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

I 2019 ble det mest sannsynlig født 7 kull i Norge (NINA Rapport 1808, 2020), ett færre enn året før. Det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ungekull er ikke nådd (Figur 3), men det regionale målet for brunbjørn i region 5 ble nådd for tredje år på rad. I de øvrige regionene med mål om yngling av brunbjørn (region 6, 7 og 8) er vi fortsatt under bestandsmålet.

Figur 3: Estimat for antall årlige ynglinger for brunbjørn i Norge beregnet for de siste elleve årene. Kilde: NINA Rapport 1808.

Resultatene fra DNA-analysene identifiserte 148 ulike brunbjørner i 2019, 57 binner og 91 hanner. Binner ble i samsvar med tidligere DNA-undersøkelser, bare påvist i avgrensede og spesifikke geografiske områder i Finnmark, Troms, Trøndelag og Hedmark.

Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da vi ikke kan gå ut fra at vi har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

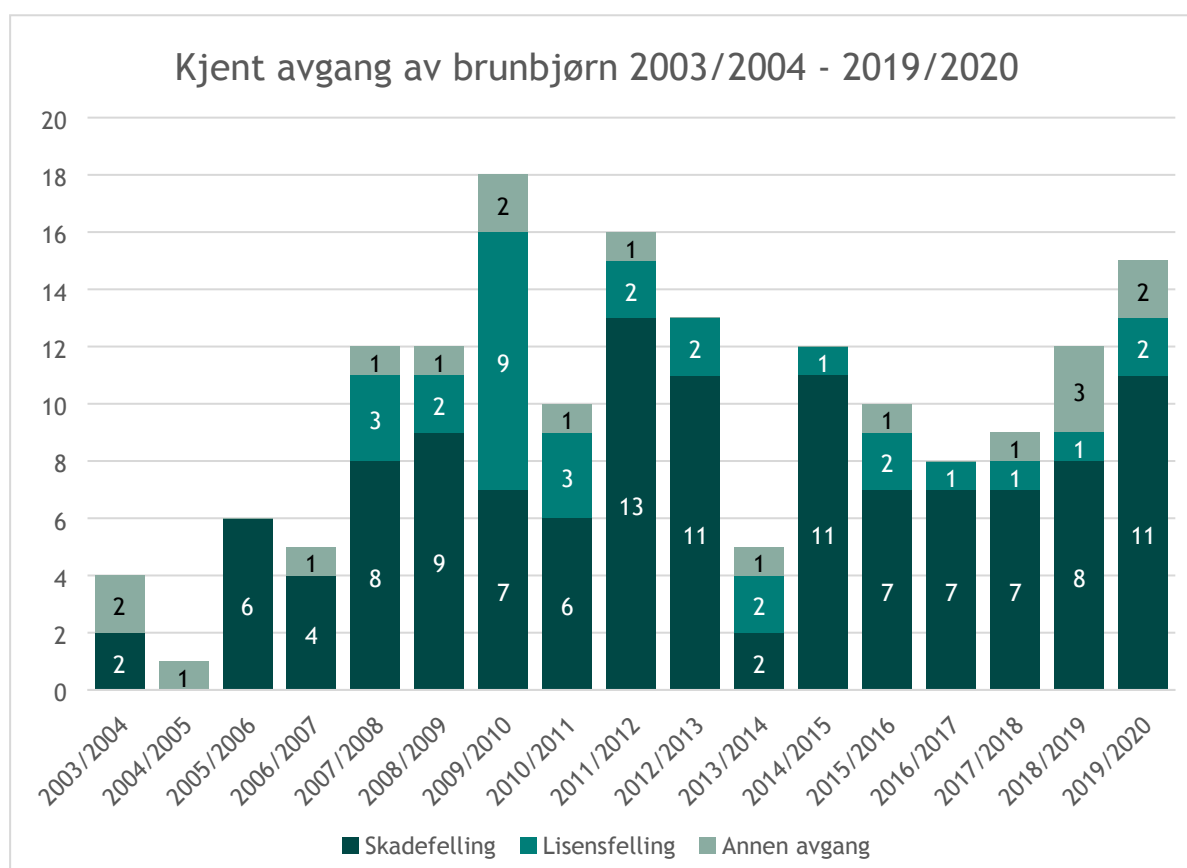
Stortingets rovviltforlik presiserer at ulike virkemidler er aktuelle, avhengig av om det dreier seg om prioriterte beiteområder eller områder hvor ynglende rovvilt har prioritet. I de områdene rovviltnemndene har prioritert til forvaltningsområde for brunbjørn skal forebyggende tiltak vektlegges, for eksempel tidligere nedsanking av sau og rovviltavvisende gjerder, for å hindre at dyr på beite går tapt. Av dette følger det at fylkesmennene må være svært restriktive med å felle brunbjørn innenfor disse områdene.

Kjent avgang av brunbjørn i Norge i 2019 var totalt 15 brunbjørner, mens det i 2018 var en kjent avgang på totalt 12 brunbjørner (Figur 4).

I 2019 ble det av Miljødirektoratet 29. mai gitt en samlet kvote for betinget skadefelling på fem bjørner i rovviltregion 6, 7 og 8, der myndigheten ble delegert til Fylkesmannen. Miljødirektoratet utvidet kvoten to ganger, slik at samlet kvote for betinget skadefelling for 2019 i perioden 1. juni til 15. oktober ble på ni brunbjørner. Det ble også felt to brunbjørner i region 5 (Hedmark), slik at det til sammen ble felt 11 bjørner på skadefelling i Norge 2019 (Figur 4).

Så langt i 2020 er det registrert avgang av fire unge bjørner, alle i Trysil kommune. Disse har ukjent dødsårsak.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen brunbjørnebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Brunbjørnebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er ikke registrert sykdom på brunbjørn i Norge. Det er kjent at ungedødelighet hos brunbjørn er høy, blant annet på grunn av infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av voksen brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling.

Figur 4: Total kjent avgang av brunbjørn for jaktårene 2003/2004 til 2019/2020 (1.april til og med 31. mars).

Direktoratet konstaterer at bestanden av brunbjørn fortsatt ligger under det fastsatte bestandsmålet for Norge og at regionene 6, 7 og 8 er under de regionale måltallene som er satt for regionene. Miljødirektoratet viser videre til at selv om antall registrerte individer har økt de tre siste årene, er det i 2019 sammenlignet med 2018 en reduksjon på seks hunnbjørner. Estimater for antall årlige ynglinger på landsbasis for 2019 (7,0) viser også en nedgang fra 2018 hvor estimatet lå på 7,7 årlige ynglinger. Hunnbjørner er viktige for utviklingen og produksjon av nye kull, og en nedgang av andelen hunnbjørn over tid kan påvirke bestanden negativt.

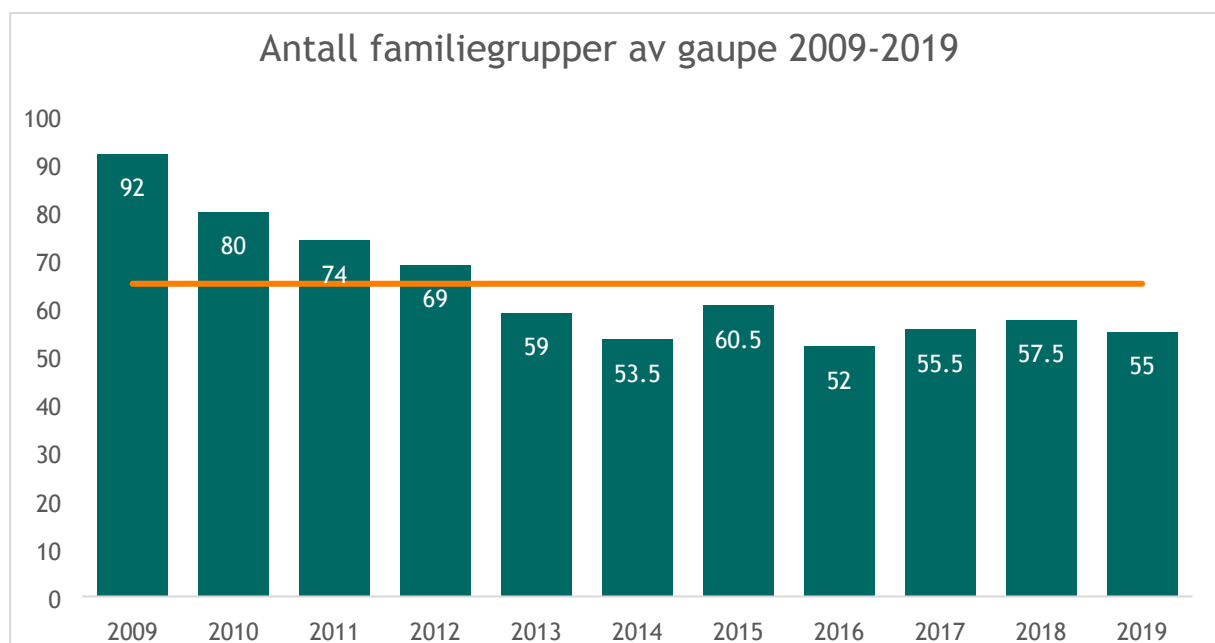
Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold og med tanke på rask iverksettelse når kriteriene for skadefelling vurderes oppfylt, finner direktoratet å gi fylkesmennene i region 6, 7 og 8 delegert myndighet til å iverksette skadefelling etter forskriften § 9 innenfor gitt kvote og tidsrom.

Direktoratet vurderer at et slikt uttak ikke vil sette brunbjørnebestandens overlevelse i fare. Dette forutsetter at det i størst mulig grad unngås å felle binner (se særlige vilkår).

Nærmere om bestandssituasjonen for gaupe:

NINA rapport 1679 "Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019" er benyttet for vurdering av nemndenes myndighet til å fatte kvote for betingede fellingstillatelse, og som grunnlag for å vurdere bestandsstatus og utviklingen i bestanden. Rovdata vil imidlertid legge fram ny rapport over bestanden av gaupe i Norge i begynnelsen av juni 2020.

Etter fem år med nedgang i gaupebestanden i Norge ble det i 2015 registrert en oppgang i antall familiegrupper. Minimum antall familiegrupper økte fra 53,5 i 2014 til 60,5 i 2015. I 2016 ble det igjen registrert en nedgang i bestanden på 52 familiegrupper på landsbasis. I 2018 ble det registrert en oppgang til 57,5 familiegrupper på landsbasis, og deretter en liten reduksjon til 55 familiegrupper i 2019 (Figur 5).

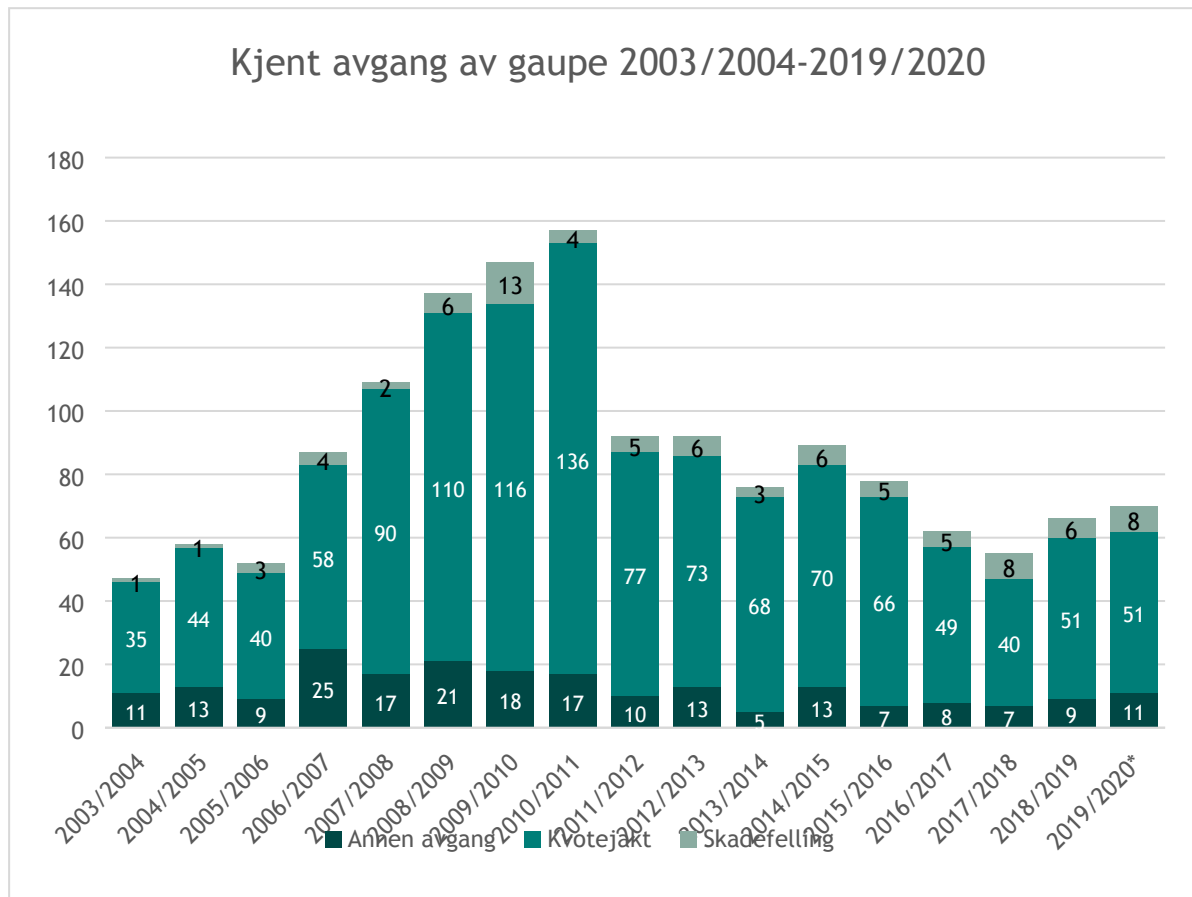
Figur 5: Antall familiegrupper av gaupe i Norge før jakt i perioden 2009-2019. Stiplede linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegrupper. Kilde: NINA rapport 1679.

For syvende år på rad ligger gaupebestanden under bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe i Norge. I region 4, 5, 7 og 8 er gjennomsnittlig antall familiegrupper fra 2017 - 2019 under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Kjent avgang av gaupe i Norge jaktåret 2018/2019 var 66 gauper (Figur 6). Av dette ble 51 dyr felt under kvotejakt, seks felt på skadefelling, seks påkjørt, to døde av andre årsaker og en ukjent.

For jaktåret 2019/2020 var kjent avgang 70 gauper. Av dette ble 51 dyr felt under kvotejakt, åtte felt på skadefelling, sju påkjørt, en ved felling og tre ved ukjent årsak.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover noen påkjørsler skjer avgangen i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling.

Figur 6: Total kjent avgang av gaupe fra jaktåret (1. april til og med 31. mars) 2003/2004 til 2019/2020.

Særlige vilkår knyttet til iverksettelse av betinget skadefelling av brunbjørn og gaupe

1. Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue, være iverksatt.
2. Bjørnebinner med unger som opptrer sammen under skadefellingsforsøk er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
3. Fylkesmennene skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn og gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.
4. Direktoratet kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Andre forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling

Nedenfor følger en beskrivelse av ulike forhold som har betydning ved iverksettelse av fellingstillatelser. Disse forholdene har betydning for alle skadefellingstillatelser gitt av fylkesmannen, også utover de som er regulert i dette vedtaket.

Utøvelse av jakt, felling og fangst:

Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst finnes på www.lovdata.no.

Vi viser også her til "Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag", se vedlegg.

Vurdering av tidsrom for iverksettelse av skadefelling:

Felling etter skadefellingsregimet kan bare skje dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning.

Direktoratet vurderer det slik at potensialet for skade på sau er begrenset når vi kommer til september/oktober måned, da normal sankedato for sau er 10. september, selv om det vil være regionale forskjeller. Skulle tap til rovdyr skje i denne perioden, vil det være andre tilfredsstillende løsninger for å hindre tap. For tap til tamrein må det gjøres andre vurderinger.

Når det gjelder bjørnens predasjon på tamrein viser resultater fra tidligere studier (INA fagrapport 21, 2012) samt pågående studier (bjørn og tamreinprosjektet i Idre) til at bjørnens predasjon på kalv opphører etter første uken i juni, og potensialet for skade er derfor svært begrenset etter dette tidspunktet.

Kommunale/interkommunale fellingslag - godtgjøring for fellingsforsøk, arbeidsgiveransvar, forsikring mv.:

Godtgjøring for fellingsforsøk reguleres av rovviltforskriften § 9a, samt kommentarene til rovviltforskriften § 9a.

Det følger av forskriften at der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. rovviltforskriften § 15. Registrering som lisensjeger skjer på Jegerregisteret <https://w2.brreg.no/lisensjeger>.

Satsene for godtgjøring er fastsatt av Klima- og miljødepartementet og satser og øvrige vilkår omtales i kommentarene til rovviltforskriften § 9a. Av kommentarene til forskriften framgår også hvilke forhold som faller utenfor ordningen. Utbetaling skjer på grunnlag av disse vilkårene, samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Den totale utbetalingen fra kommunen må ikke overskride den økonomiske rammen som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring utbetalt etter vilkårene nevnt over.

Klima- og miljødepartementet har hatt kontakt med Direktoratet for arbeidstilsynet om arbeidsgiveransvaret i forbindelse med kommunalt/interkommunalt oppnevnte fellingslag. Direktoratet for arbeidstilsynet peker på at en person skal regnes som arbeidstaker i henhold til arbeidsmiljøloven hvis tilknytningen til arbeidsgiver reelt sett har karakter av et ansettelsesforhold,

og at det skal foretas en helhetsvurdering av samtlige omstendigheter i ansettelsesforholdet. Ut fra de kriterier som Direktoratet for arbeidstilsynet har oppstilt, har Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet konkludert med at det er et arbeidsgiver-/arbeidstakerforhold mellom kommunen og medlemmer i lokale fellingslag i slike tilfeller.

Med arbeidsgiveransvaret følger en rekke rettigheter og plikter. Lover, forskrifter og avtaleverk inneholder en rekke bestemmelser om arbeidsgiverens rettigheter og plikter innenfor blant annet lønns- og personalområdet, samt skatteområdet.

Viktige forhold som følger av arbeidsgiveransvaret:

- plikt til å innberette lønnsutgiftene til ligningsmyndighetene og foreta forskuddstrekk
- arbeidsgiver skal utbetale feriepenger til den tilsatte
- arbeidsgiver plikter å svare arbeidsgiveravgift til folketrygden

Utgifter til forsikring faller utenfor godtgjøringsordningen. Dette faller inn under kommunens arbeidsgiveransvar, og bør således omfattes av eksisterende kommunale ordninger.

I henhold til kommentarene til rovviltforskriften § 9a kan kommunen betale ut godtgjøring inntil døgnseten pr. deltaker etter rapport (timelister) fra fellingsleder. I tillegg til fastsatt døgnset skal kommunen også beregne feriepenger og arbeidsgiveravgift, og dette vil bli dekket av kommunens tilskudd fra fylkesmannen. Fylkesmannen må ta hensyn til dette i fastsettelse av den økonomiske rammen knyttet til den enkelte tillatelse. Utbetalingen til kommunen må ikke overskride de rammer som fremgår av fylkesmannens vedtak om felling.

Vi ber fylkesmennene om å informere aktuelle kommuner om disse forholdene.

Bistand fra Statens naturoppsyn:

Fellingstillatelse etter naturmangfoldloven § 18 første ledd b) blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen.

Statens naturoppsyn (SNO) kan ved behov bistå ved fellinger i regi av andre. Slik bistand må eventuelt tas opp med SNO direkte. SNO er fra 2019 styrket for å, i større grad, kunne bistå i forbindelse med skadefellingsforsøk. Vi vil be kommunen/skadefellingsleder om å ha en dialog med SNO angående muligheter for å få bistand ved fellingsforsøk. SNO vil primært prioritere bistand ved oppstart i områder uten fellingserfaring og i områder med særlig skadeproblematikk. SNO dekker sine egne kostnader der de engasjerer seg i fellingstiltak.

Saksbehandlingstid og beredskapsordninger

I tråd med rovviltforliket i 2011, (Representantforslag 163 S (2010-2011)), er det ønskelig å sikre en rask og effektiv håndtering av spørsmål knyttet til løpende forvaltning av rovvilt, herunder svar på søknader om fellingstillatelse på rovdyr, aktuelle forebyggende tiltak osv. Dette har særlig relevans i beitesesongen for sau, men er relevant hele året i områder med tamrein. For alle typer søknader og klager gjelder det at forvaltningen så langt det er mulig gjennomfører en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.

Vi viser til brev datert 20. februar 2020 om planleggingsramme for regionale rovviltnemnder 2020, der det er satt av midler over kap. 1420 post 21 til beredskapsordninger hos fylkesmennene. Behovet for dette innenfor den enkelte region må prioriteres innenfor rovviltnemndenes tildelte midler på kap. 1420.21.

Det fremgår videre av brevet at Miljødirektoratet, etter ønske fra fylkesmennene, har holdt tilbake noen midler til akutte tiltak sentralt for å kunne bidra dersom spesielle behov oppstår. Fylkesmennene er bedt om å melde spesielle behov skriftlig til Miljødirektoratet, med ref. 2020/3136.

Rapportering

Før fylkesmannen fatter vedtak om iverksetting av felling av gaupe eller brunbjørn, jf. rovviltforskriften § 9, må fylkesmannen forvise seg om at iverksettelsen skjer innenfor den samlede kvote som er satt for arten. Alle enkeltvedtak angående felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal uten opphold registreres i Miljøvedtaksregisteret av den som fatter vedtaket. Det vises til vedlagt veiledning for rapportering i Miljøvedtaksregisteret.

Fellinger av rovvilt i medhold av dette vedtaket skal uten opphold registreres i rovbaser.

Vedtak

Direktoratet har gjort en vurdering av bestandsstørrelsen og den skade som brunbjørn og gaupe påfører husdyr- og tamreinnæring, jf. prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, og på dette grunnlag fastsatt en kvote for betinget skadefelling som kan iverksettes av respektive fylkesmann etter rovviltforskriften § 9 dersom skadesituasjonen tilsier det.

Miljødirektoratet gir med dette fylkesmennene i rovviltregion 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på tilsammen fem brunbjørner. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. oktober 2020. For gaupe gir direktoratet en kvote for betinget skadefelling på til sammen 11 gauper i henhold til tabell 1. Tillatelsen gjelder i perioden 1. juni 2020 til og med 15. februar 2021.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for direktoratet, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Vedlegg

- 1 Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag
- 2 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret